

Kroniek van een aangekondigde, net niet dood, maar lijdensweg...

Geen Passieverhaal, maar wel een verhaal met veel passie,
opgedragen aan mijn beschermengelen, Erik en Joris,
die me tijdens mijn helse en hemelse meestapperstocht
poogden op de goede weg en overeind te houden

Het volgende schrijfsel is door meestapper Johan neergepend na zijn mee-stapervaring met een Santiagotocht, winter 2002-2003. Als je 't leest zul je merken welk een indruk deze momenten op hem hebben gemaakt. Voor een waarlijk spiritueel mens als Johan was het beleven van een modern kerstverhaal een openbaring. Verder is het een verhaal geworden van anecdotes en hersenspinsels.

Johan voegt eraan toe: "Oikoten biedt gouden kansen. Ik ben hen - en in het bijzonder Ingrid - dankbaar voor hun steun en materiaal. Maar mijn echte dank gaat toch uit naar Joris en Erik, met wie ik die week mocht meestappen."

Frankrijk, 21-27 december 2002,
in het sneuvellandschap
net voor de torenhoge Pyreneeën

'Rather tiring', zou ik als 'oude', krakende veertiger en meestapper zeggen, met de woorden van Basil uit Fawltly Towers. "Zielig zie je er uit," zegt Joris vaak. Pathetisch zielig, zou ikzelf zeggen, een rol die me wel ligt, zeker als er zo'n stoere mensen in de buurt zijn. Maar Erik heeft dat natuurlijk meteen door, zoals hij het met mij en andere lieve mensen al zo vaak heeft doorgemaakt tijdens fietstochten en loopcrossen. Het vreselijke gevoel van sportief te zijn bekruipt me bij het schrijven van deze ervaringen. "Valse trage," grinnikt Erik dan. En we verstaan mekaar meteen. Dat is heel dankbaar en veel leuker op momenten waar we op eieren moeten lopen, iets wat frequent moet op tocht. Want op dergelijke lijdensweg kom je dagelijks een tweetal - statistisch genomen - emotionele 'eier-parcours' tegen. Veel draaglijker om met z'n tweeën op eieren te lopen dan alleen.

Als ik thuis in België vertrek, warmte en zekerheden achterlaat, ben ik niet vrij van zenuwen en enigszins existentiële angsten bij deze sprong in het niets. Avond, nacht en ochtend doorkruis ik Vlaanderen, het Brussels hoofdstedelijk gewest, Wallonië en onnoemlijk veel departementen in Frankrijk. Met verschrikkelijk veel kunst- en vliegwerk (te voet, auto's, taxistop, bus en trein - alleen de boot en het vliegtuig ontbraken nog) bereik ik Lectoure, tegen mijn verwachtingen in reeds om 10u33. Op amper 14 uren leg ik 1076 km af zonder zelf veel te moeten doen of te moeten rijden. De afspraak, zoals elk opmerkelijk lezer van vorige verslagen weet, luidt steeds: "een briefje aan de kerk wie eerst aankomt". 'Ik wil de eerste hebben en zijn en zo' van Raymond vHGw. gaat door mijn hoofd. Ik mag dus het briefje schrijven. Zoals ik me meestal goed informeer voor ik handel en oordeel, en ik toch graag enige controle behoud - iets waar ik verder tijdens de tocht zal moeten van 'afzien' in de beide betekenissen van het woord - vraag ik voor alle zekerheid - en ik had er al zoveel moeten achterlaten - aan een toevallige passant - de tweede want de eerste bekeek me schuin en knikte met hoofd en handen 'neen' voor ik iets gevraagd had omdat hij me waarschijnlijk voor bedelaar of clochard nam, zo aandoenlijk moet ik er uit gezien hebben - ik vraag dus of dit de enige kerk van groot-Lectoure is. Zijn daar toch geen 5 kerken zeker! "Lap'" denk ik, "daar begint het al." Maar met het nodige organisatie- en denkwerk en ook wel een beetje overlevingservaring - verdere uitleg wil ik jullie besparen - treffen we mekaar om 14u56. De mannen hebben wat gelopen om mij snel op te vangen. Heel attentvol. Met graagte trakteer ik met een frisse pression of twee omdat de ontmoetingsvreugde niet op kan. De eerste bataille - mekaar vinden - is gestreden, maar de oorlog nog niet gewonnen.

De eerste nacht in Lectoure kan ik al een tent-ervaring vermijden. Bij de 'soeurs de la providence' moeten we zelfs nog niks vragen. Een authentieke blik van Erik en Joris als échte pelgrims en mijn zielige blik op de achtergrond, maken het vragen naar een rustplaats (ook al had ik nog niet veel gedaan) en slaapplek overbodig. Een overijverige zuster - met een kwakkelende ganzenpas zoals ik vanaf de dag nadien ook zou hebben, alsof een mens slechts met enkele haken en ogen in mekaar zit - sleurt ons mee naar 'chambrettes', een keukentje en douches. Ze lijkt net op de gedreven zuster uit de filmen met Louis de Funès als gendarme. Een nacht in een bed is goed om te beginnen, ook voor een 'valse trage'.

En dan 's morgens écht op tocht, geladen als muilezels, de hoogtelijnen op de kaart trotserend. De professionals zijn heel attentvol. Ze houden discreet rekening met mijn onervarenheid. Erik zijn schoenen kraken en piepen soms, luider dan mijn knoken. Stap voor stap, met een gewicht op de rug dat twee volle emmers water benadert, verlaten we Lectoure, de natuur en de wijde wereld in. Samen gaat elk zijn weg, soms in eigen gedachten en gevoelens, vaak op of over mekaars weg. Ruimte en rust worden door de natuur uitgeademd. Voor de onrust zorgen wij soms zelf.

Joris houdt me voor de gek - misschien wel voor 'een' gek, positief geschift; dat is onderweg een begrip geworden, zoiets als prettig gestoord. Hij maakt me wijs dat het nog 7 km is terwijl we er bijna hadden moeten zijn. Maar de wanhoop in mijn zielige blik kan hij niet lang weerstaan en corrigeert dat het inderdaad nog slechts 1 km is. Joris moedigt me aan met een triomferende blik. De uiteraard verschrikkelijk zware weg - door boswegeltjes en beslijkte paden die onze voeten bijna vastzuigen en die pelgrims langzaam maar zeker nemen en die bijna dodend zijn voor amateur-meestappers - leidt ons, na twee welgekomen pauzes, naar een heerlijk middagmaal: droog stokbrood met water en toevallig verzameld beleg. Daarna moeten we weer verder, uren labour om in Condom aan te komen. Oef! Het is gelukt. Condom, een wat hilarische naam voor drie mannen met hun zak op de rug. Buiten het Condom mogen we onze tentjes (want ze zijn heel klein) in de tuin van het klooster van de Karmelietessen plaatsen. Het gras is uitnodigend om onze

tentjes te spreiden. Het moest er toch eens van komen voor mij: op de grond, koud en vochtig. Joris helpt me met de tent omdat het uren zou duren door mijn rampzalige onhandigheid hiermee en we hebben honger.

Naast de poort van het klooster wijst het oude nonnetje het natuurlijk ijskoude kraantje om ons te wassen. Het is een onvoorstelbaar beeld: in Condom, drie naakte mannen net naast de ingang van een gesloten-nonnetjesklooster. Alleen had het water warm moeten zijn om er een mooi verhaaltje van te maken. Erik vraagt aan het oude nonnetje - nu wel met kleren aan - met een blik vol onschuld of we onder de luifel van de hangar mogen koken. Het nonnetje glimlacht met deugnietenoojes en corrigeert Erik dat het geen hangar maar een kapel is. Het koken kan. Een haar in de boter moet doorgespoeld worden in Café des Sports - wat een naam alsof we nog niet genoeg beweging hadden. Een telerapidospelletje, iets lotto-achtig, houdt Joris geboeid. Als hij écht zou meegedaan hebben, zou hij 5 euro winst hebben gedaan. Knap! Maar hij is gelukkig verstandig genoeg om er zijn geld niet aan te riskeren. Erik kan dan ondertussen wat rustig schrijven. Le vin rouge smaakt. We kruipen de tent in. Het lijkt alsof die loodzware rugzak, de pijnlijk brandende voeten en de krakende knoken verdwijnen. De zwaarte van de tocht is voor een buitenstaander niet te schatten. De hel passeert, maar vaak ook de hemel.

's Morgens is de buitentent kletsnat. Ik wroet me uit de slaapzak en tracht mijn kleren aan te krijgen. Als ik met veel kunst- en vliegwerk alles aan heb - zo denk ik toch - heeft Joris zijn tent en alles al ingepakt. En ik moet nog beginnen. Tot overmaat van ramp merk ik dat ik mijn fliesbroek niet onderaan heb en kan ik terug beginnen. Als het

enkele uren daarna zo warm wordt, lachen Erik en Joris zich bijna een breuk en moet ik me onderweg ontdoen van 4/5 van mijn kledij. Het heeft veel weg van een strip-act. Wat een amateur lijden kan! Dat plezier is hen van harte gegund, want hun weg is al lang en zwaar geweest. Ik kan nu - zoals afgesproken met Erik en Joris - liederlijk overdrijven. Voor hen was het al een calvarieberg. Zot of heilig moet je er voor zijn, of beiden. Waar zit het verschil?

Om me voor te bereiden, trok ik met zwaarbeladen rugzak door Nijlen en de kempen, trotseerde ik de vrieskou en de ijzige oostenwind, met muts, sjaal en handschoenen. "Zorg voor 5 lagen kleding," maande Veerle me aan, "en veel oefenen om blaren te voorkomen." Gewapend met al deze attributen, inclusief een fliesbroek onderaan, sleepte ik me naar Frankrijk, waar het op de hoogten net voor de Pyreneeën alleen nog maar erger kon zijn. Erik had er het jaar voordien in de sneeuw geploeterd en 's nachts bij -10°C moeten overleven. Erik, ja! maar ik! Tijdens een namiddag met Joris en Erik, op een zachte heuvelflank houden we een veel te korte pauze voor mijn bijna exhaustief uitgeputte lichaam. We kijken naar de temperatuur die aan de rugzak bengelt: 24°C ! De fliesbroek heb ik - zoals ik reeds vertelde - veel te lang gedragen. Een T-shirt en korte broek heb ik niet bij. De muts, sjaal en handschoenen blijken overbodig gewicht te zijn. Overdag is het meestal rond de 18°C . Buiten de sauna heb ik nog nooit zo gezweet. En velen aan het thuisfront die met passend en terecht medelijden aan ons gingen denken. Het weer is zalig,

geen druppel regen terwijl het regent en regent en regent in België. Water, bier en wijn zijn nodig om ons dorstige lijf te laven.

Water nemen we niet mee onderweg, want dat maakt de rugzak alleen nog ondraaglijker. We kloppen overdag bij een gewillige Française of Fransman aan voor water en die maken we geleidelijk duidelijk dat we al van België komen. Mijn nieuwe schoenen zijn reeds voldoende beslijkt om het geloofwaardig te maken.

Onze volgende slaapplek lijkt verder dan ooit; voor de pelgrims, een gewone volgende halte, in Bretagne d'Armagnac. Bretagne lijkt mijlenver, de Armagnac dichtbij en welkom. Een naderende eeuweling, blijkbaar een plaatselijk monument, wijst ons een petanque-terrein aan, te hard voor de piketten van de tent. Iets verder lonkt een grasveldje, maar de immer aanwezige honden blijven groeten en blaffen, een weinig aangenaam vooruitzicht voor de nacht. Nog weer wat verder wordt het rustig, de tenten staan, het zogenaamde bedje gespreid. Joris loopt nog vlug enkele kilometers te spurten om de loopcrossen in maart met Erik voor te bereiden. Erik bereidt een heerlijke spaghetti en ik, als westerse toerist zoek een flesje armagnac om de streekgebonden vruchten der aarde te honoreren en de nakende frisse avond te verwarmen. De naderende eeuweling komt nog even controleren of Erik zijn garage en houtkot omgetoverd heeft tot een volwaardige keuken en hij schenkt ons fijngesneden hout voor een kampvuur. We genieten van alle verworvenheden, kilometers, spaghetti en armagnac. Joris heeft het kampvuur meteen aan en we komen tot rust onder de sterrenhemel. Een vochtige tent brengt ondanks alles zoete dromen en de onrustige spieren vinden rust, in dromen 'entre terrains' of zoiets.

Het ontbijt wordt traditiegetrouw genomen in de enige plaatselijke bar-épicerie-boulangerkranterwinkel. 'Frans brood', een 'café' en het kan niet meer kapot. Dan verlaten we 'Bretagne' en trekken we richting Nogaro. Het is kerstavond 'voor de noene'. Maria die zoude naar Bethlehem gaan, wij naar Nogaro. Gaan we een herberg of een stalletje vinden waar ontheemden kunnen schuilen? Om te voorkomen wat Maria heeft voorgehad, geen plaats in de herberg, had ik voor alle zekerheid al een gîte gereserveerd. Maria was dan nog een herberg tegengekomen; heel vaak zien wij zelfs geen herberg overdag.

Als ik de heuvels nauwelijks opkan, duwt Joris me verder zodat het lukt. Hij is sterk en houdt van stoer doen. Met de voetbal van Club Brugge valt niet te lachen. Hij kan er over doorbomen - en Erik gaat er mee in op - om er in de bomen van te kruipen - maar het is zo al zwaar genoeg. Enorm moedig is Joris gestopt met roken. Dat valt niet echt mee en hij windt zich ook vlugger op en wordt dan wat onredelijk. Gelukkig beseft hij dat het samenhangt met zijn heldendaad van de rookstop. Fantastisch is het dat hij het ook nog onder woorden brengt en zich verontschuldigt voor zijn viesgezind zijn. Hij heeft niet alleen letterlijk maar ook figuurlijk een enorme weg afgelegd. Dat beseft hij zelf maar al te goed. Dit zijn heerlijke vaststellingen. Zoals het goede naar boven komt in Joris, zo weet hij ook het goede in anderen naar boven te halen. Dat werkt inspirerend: "het appèl van het gelaat van de ander," zou Levinas zeggen.

Tegen valavond bereiken we Nogaro. In de supermarkt zoeken we eten voor kerstavond. Even paniek als we geen licht zien in de gîte: er is niemand. Gelukkig staat de deur open en er ligt een briefje van Huguette die ons welkom heet. Terwijl we douchen en een biertje nuttigen, verschijnt Huguette die ons op charmante wijze de gewoonten van het huis eigen maakt. Een nachtmis blijkt er in Nogaro niet te zijn: pastoorsschaarste, pastoors met 10, 20 zelfs één met 49 parochies heeft Erik ontmoet. Erik bereidt l'hors d'oeuvre, een heerlijk slatje. Ik verwarm de soep en prepareer le plat consistant, afgewerkt door Joris met een verse zelfgemaakte champignon-roomsaus. We genieten, zingen, verbonden. Niet te laat naar bed want 's morgens moeten we weer kilometers vreten. De nachtelijke dromen gaan hun gang tot een enorm lawaai mij wekt, midden in de nacht. Een inbraak of een droom? Een inbraak lijkt me weinig zinvol want

alle deuren staan los! Verder hoor ik niets meer. 's Morgens blijkt de dampkap in de keuken het begeven te hebben. Dat was dus de oorzaak van het lawaai. Maar hoe schrijf je 'dampkap' in het Frans. Het heeft iets met 'afzuigen' te maken, maar we komen er niet uit.

Kerstdag brengt ons weer op pad. De choco, bananen voor tijdens de voormiddagpauze, de camembert en het brood wegen door op de vermoeide schouders door de reeds onmeetbaar zware rugzak. Mijn blik wordt nog zieliger, maar ondanks de natuurlijk loodzware weg, blijven de blaren gelukkig weg. Dat zou pas écht beklagenswaardig zijn. Ik draag mijn lot en mijn geleende rugzak waardig. Nooit eerder heeft mijn schraalgebouwde bovenlijf zulk gewicht en rugzak moeten torsen.

Erik en Joris laten veel dankbaarheid voelen aan meestappers. De inspanning, het alert zijn waar je stapt, het op mekaar aangewezen zijn, weinig privacy, het wordt allemaal een beetje ontlicht door de aanwezigheid van een ander, mogelijk zelfs door een zielige meestapper. Dan zijn er toch luttele momenten waarop even kan doorgepraat worden, even stilstaan bij de weg, even trachten de eieren waarover soms gelopen moet worden, wat steviger te maken. Voorzichtige vingerwijzingen om het bijna ondraaglijke, een tikkeltje meer beheersbaar te laten zijn. Alles in het teken van de zoete droom, Santiago te bereiken, en daarna nieuwe of vernieuwde wegen te gaan.

We voelen ons soms 'de koning te rijk' als de heuvel tot aan de horizon reikt. Heeft een mens een eigen huis met muren en draad er rond nodig. De wijde wereld is onze tuin. Even lijkt een huis een gevangenis, want ons domein kende - helaas soms - geen grenzen. En ik heb er maar een goeie 100 km van gezien. "Hoe goed moet een echte anarchistische clochard zich niet voelen?", vragen we ons af, als we in de zon in de rust en de natuur turen. Erik geniet als een pallieter of leuenaar van onze overpeinzingen. Het

water dat we krijgen smaakt als een fris witteke en het moet geen nachtelijk uur zijn om de grenzen te verleggen. Het knapperige stokbrood, de camembert en de pâté ondersteunen het genoeg. Een stukje weg is weer afgelegd. Afleggen en loslaten. En dan terug opnemen; vooral de rugzak, zet ons weer met de voeten op de grond. Toch lijken we nog even te zweven.

Na enkele trajecten over eieren, bereiken we Aire sur l'Adour. Om de verhitte sfeer te koelen zonder blazen, begeven we ons aan een pression. Twee zelfs omdat het nodig is. De avond valt en op deze kerstdag hebben we nog geen plaats om ons gekwelde en afgepeigerde lichaam enige beschutting te geven. Morgen is het een rustdag en dus gestolen momenten om de nieuwsgierige achterban met brieven te sussen. Daarom is een rustplaats ergens 'binnen' wenselijk. De pastoor is niet thuis, het gemeentehuis gesloten. Het klooster van de Karmelietessen vindt dat we nogal laat zijn en er is geen plaats in hun 'herberg'. Ze laten ons onbegrijpelijkerwijze - maar natuurlijk wel handig meegenomen voor dit verhaal - met kerstdag op de stoep buiten staan. Het bijbels verhaal herhaalt zich. Ontheemden blijven ontheemd: de reeds zo vaak ervaren gastvrijheid ontbreekt de georganiseerde katholieke zuil hier, pelgrim of niet. Als pelgrims al zoveel moeite hebben, wat moet het dan zijn voor de zovele andere zoekenden in het zo rijke West-Europa? Het is ondertussen helemaal donker en we staan nog op straat. Een hernieuwde poging bij een andere pastoor lijkt bij aanvang te mislukken. De 'meid' tracht ons af te schepen: het huis heeft alleen plaats voor haar en de pastoor. Nochtans lijkt het of er een legergarnizoen kan ondergebracht worden. De pastoor wordt er uiteindelijk toch bijgeroepen. Hij meldt nieuw te zijn in de parochie (later blijkt dat hij er al 3 jaar is) en van niks te weten. Hij verwijst ons met

brede glimlach naar de gesloten camping, maar daar trappen we niet in. We zwijgen en wachten en ik trek mijn gewone zielige snuit. Hij wil nog wat sympathiek lijken en praat er op los in de koude avondlijke wind. We geven ons over aan hem. Hij loopt nog even binnen terwijl we op de stoep blijven. Uiteindelijk komt hij heel gelukkig - voor ons, maar in de eerste plaats voor z'n eigen geweten - terug. Hij moet de bijbelse rol van de volle herberg niet vervullen en hij geeft ons een adres van een koppel dat ons verwacht. Opgewonden en licht euforisch legt hij driemaal de zeer eenvoudige weg uit: links om de hoek nummer 72, terwijl hij 73 zegt. Hij zit ernaast. We bellen aan en een grijze dame met brede glimlach wordt meteen door Joris als 'geschift' gecategoriseerd, 'positief geschift' om specifieker te zijn. Joris ontpopt zich tot mensenkenner en heeft haar meteen in het juiste hokje gesitueerd. Als we er 36 uur later zullen vertrekken, kunnen we de ogenblikkelijke diagnose van Joris alleen maar ondersteunen: definitief positief geschift. De hoestige echtgenoot knikt en heet ons welkom. De slaapkamers en badkamer zijn voor ons.

De volgende ochtend krijgen we een heerlijk ontbijt en boeiende herinneringen over wat er gebeurde toen ze in mei 1968 in het Quartier Latin in Parijs woonden. Tegen onze verwachtingen in blijken ze van 1920 en '24 te zijn, trouw aan vertrouwen en gastvrijheid. In de voormiddag trekken we even het stadje in om onze zeer kranige tachtigers niet voor de voeten te lopen. Als we rond half één binnenstappen - want de voordeur staat los - veren ze meteen recht uit de zetel, met lichte tekens van opwinding en verwachting. Ze kunnen hun vreugde nauwelijks verbergen. Een middagmaal typisch voor de Gascogne, foie gras d'oise, canard, salade, fromage en als dessert salade de fruits (biologisch uit de tuin), omkaderd door wat champagne (hetgeen restte van hun kerstmaal), een flesje meer zoete witte wijn bij de foie gras en twee rode - 'pinard' of zo iets noemt Paul het, een dialect voor 'rode wijn'. Om af te ronden doet Paul nog een degelijke fles armagnac open als kleine digestif. Joris zag de foie gras en de canard niet zo zitten en Jacqueline bakte daarom nog even snel tussendoor verse frietjes voor hem. En ze waren nog knapperig lekker ook. Een vorstelijk onthaal en boeiende gesprekken over politiek, milieu, voeding en opvoeding!

We slepen ons terug het stadje in om de mensen niet teveel last te bezorgen.....! Drie uren aan tafel, het kruipt in je benen. Joris gaat dan maar vlug een uurtje heuvels op en af lopen, waarschijnlijk zo'n 15 km. Erik hebben we vrijaf gegeven en digereert en schrijft brieven op een bank naast de Adour. Om 18u hebben we rendez-vous in ons ondertussen plaatselijk stamcafé en rond 19u duwen we weer de voordeur open. Een gelukkig koppel en een - gelukkig eenvoudiger - avondmaal staan op ons te wachten. Een fles witte en twee rode wijn, een stevige home-made soep met allemaal zelfgekweekte groenten, tomates farcies in de oven met een vulling op basis van eend, meen ik. Erik en Joris eten hun buikje vol, ik ben iets voorzigtiger want heb enig vermoeden dat er nog wat volgt. Uiteraard komt dan het groentegerecht, een schotel broccoli met kaassaus en dergelijke. En dan hebben wij nog een baskische taart bij als dessert. Ik vermoed zelfs dat onze gastheer- en vrouw ook kaas of dessert voorzien hebben, maar het niet meer geven uit medelijden omdat we bijna 'knock-out' zijn.

Jacqueline is onderwijzeres geweest en Paul onderhoudsman in een technische school - denk ik. Ze hebben twee dochters in de buurt van Parijs. Eén dochter heeft twee kinderen. Ze kwamen niet met kerstmis, nochtans is iedereen welkom. Ze begrijpen het zelf niet goed. Daarom bracht ons onverwacht bezoek weer leven in huis. "Jullie hebben ons toch nog een kerstmis gegeven," ontroert Jacqueline ons, terwijl de dankbaarheid van onze kant even groot was. Wie zorgt voor wie? "Laten we zacht zijn voor elkander," schreef Adriaan Roland Holst in zijn gedicht 'Zwerversliefde'. Wie is de verzorger en wie de verzorgde? Het is zoals de meester-slaaf verhouding. Wie is de slaaf en wie de meester?

Meermaals hadden Jacqueline en Paul pelgrims. Als ze kon, plukte ze hen van de straat. Zo heeft Jacqueline voordien een vriend van Erik - Pol - opgevist en verbleef hij hier eveneens. Het is voor hen een dankbaar gebaar als pelgrims bij hen willen blijven. Dat is toch net de omgekeerde wereld, échte spirituele momenten! Het bestaat! Elk pessimisme over onze decadente, neoliberale, individualistische, narcistische, randpsychotische, postmoderne consumptiecultuur, smelt in het niets door deze bijna 'communistische' gemeenschapsreflex van kranige tachtigers die streven naar respect en solidariteit.

Het is fantastisch dat we dit mochten beleven en zeker voor Joris verheugt me dat nog des te meer. Dit soort piekervaringen kunnen het spirituele in een mens aanspreken en in je leven de sneeuwbal aan het rollen brengen. Hopelijk blijft het een psychologische sneeuwbal en moeten onze teerbemide pelgrims zo weinig mogelijk letterlijk sneeuw ontmoeten, zeker nu de Pyreneeën naderen. Maar eigenlijk is dat bijzaak. Een oplossing komt wel als er vertrouwen is, in een ander en in jezelf.

Na het ontbijt en heel lang uitwuiwen door Jacqueline en Paul - die meteen de burens uitvoerig hun kerstverhaal beginnen te vertellen - komt voor Erik, Joris en mezelf het moment van afscheidnemen. Een stip in de tijd om zoveel gevoelens met weinig woorden te delen. Met weemoedigheid en vreugde, en met vooral veel warmte keer ik terug. Deze doorleefde inzichten zal ik blijven meedragen.

Een stevige omhelzing, op de hoek nog even de hand uitreiken voor een wuivend gebaar, en dan zijn we uit mekaars gezichtsveld maar niet uit mekaars gevoelsveld. We dragen mekaar lang mee verder.

Mijn rugzak doet mijn knoken kraken en met zielige blik gaat deze 'valse trage' verder, vol van zin, bijna spiritueel geïnspireerd.

Ter ere van mijn twee lieve kompanen Erik en Joris,

Johan